

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

Філософський факультет

Кафедра політології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник декана
філософського факультету
Комаха Л.Г.

_____ 201__ року
«__» _____

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ ЗАРУБІЖНИХ ПОЛІТИЧНИХ ВЧЕНЬ

для студентів

галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальність	052 Політологія
освітній рівень	Бакалавр
освітня програма	Політологія
вид дисципліни	Обов'язкова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2017/2018
Семестр	I, II
Кількість кредитів	10
Мова викладання	українська
Форма заключного контролю	залік, іспит

Викладачі: Кирилюк Федір Михайлович, д.філос.н., професор кафедри політології;

Косенко Дмитро Васильович, к.політ.н., асистент кафедри політології

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Розробники: *Кирилюк Федір Михайлович, д.філос.н., професор кафедри політології*
Косенко Дмитро Васильович, к.політ.н., асистент кафедри політології

Затверджено
«_____» _____ 20__ р.

Зав. кафедри політології
_____ (Цвях В.Ф.)

Протокол № ____ від «_____» _____ 20__ р.

Схвалено науково-методичною комісією філософського факультету

Протокол від «_____» _____ 201__ року №__
Голова науково-методичної комісії _____ (Маслікова І.І.)

«_____» _____ 20__ року

ВСТУП

Мета дисципліни – вивчення студентами теоретичного знання зарубіжних мислителів про політичне життя суспільства, закономірності завоювання, використання та утримання політичної влади, втіленої в політичних системах різних історичних епох. Її особливістю є те, що це знання також включає в себе державно-правову, партійну, виборчу та інші системи, які в своїй сукупності формують світ політичного життя як відносно самостійно підсистеми суспільства.

Вимоги до вибору навчальної дисципліни:

А) До початку вивчення цього курсу студенти мають володіти **знаннями** з основ держави та права, що давали б уявлення про становлення та розвиток суспільства та його інститутів.

Б) **Вміти** збирати та інтерпретувати інформацію щодо феноменів та явищ суспільно-політичних процесів, застосовувати базові поняття в критичному осмисленні подій, що мають місце в сучасному світовому політичному процесі.

В) **Володіти елементарними навичками** наукового дослідження щодо пошуку, критичного відбору та систематизації інформації як прикладного так і теоретичного характеру.

Анотація навчальної дисципліни: «Історія зарубіжних політичних вчень» є базовою нормативною дисципліною для спеціальності «Політологія». «Історія зарубіжних політичних вчень» є навчально-науковою дисципліною, яка вивчає історію виникнення становлення і розвитку теоретично оформлених знань про світ політичного, закономірності їх розвитку та практичного втілення в суспільному житті людства.

Завдання (навчальні цілі):

- отримання знань про формування понятійно-категоріального апарату політичної науки, методологічні засади та методи дослідження історії зарубіжних політичних вчень;
- отримання та закріплення знань про природу політичних процесів, політичні інститути, різновиди політичних систем, форм держав в різні історичні епохи в різноманітних політичних концепціях зарубіжних вчених;
- набуття досвіду критичного оцінювання різноманітних теоретичних підходів та концепцій, що існують в історії зарубіжних політичних вчень;
- вироблення у студентів навичок виокремлювати теоретичні і прикладні аспекти політологічного знання, раціонального та ірраціонального в політиці;
- набуття навичок для практичного застосування теоретичних знань для аналізу політичних процесів та явищ в Україні та інших державах.

Результати навчання:

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація 4. автономність та відповідальність)		Методи викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
	Знати:			

1.1	об'єкт, предмет, методи та закономірності розвитку історії зарубіжних політичних вчень, чітко оперувати і володіти її понятійно-категоріальним апаратом	Лекція, семінар	Усна доповідь, участь в обговоренні	10
1.2	концепції та теорії класиків зарубіжної політичної думки	Лекція, семінар, самостійна робота	Усна доповідь, есе, конспект першоджерел	10
1.3	сутність політичного життя, політичних відносин і процесів, суб'єкти і об'єкт політики на різних етапах світової історії людства	Лекція, семінар, самостійна робота	Усна доповідь, аналітична розвідка	10
1.4	права людини і громадянина, сутність і значення політичних інститутів у житті держави та громадянського суспільства	Лекція, семінар, самостійна робота	Усна доповідь, письмова робота	10
Вміти:				
2.1	визначати теоретичні, духовні, прикладні та інструментальні компоненти політичного знання, їх роль і функції в підготовці політичних рішень, у забезпеченні особистого внеску до суспільно-політичного життя	Лекції, семінари, самостійна робота	Усні доповіді, реферування з коментарями	10
2.2	здійснювати ґрунтовний системний, порівняльний та критичний аналіз концептів, концепцій та теорій класиків зарубіжної політичної думки, виокремлювати теоретичні і прикладні аспекти знання про політику, раціонального та ірраціонального в політиці	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, пояснення до конспекту першоджерел	10
2.3	оперувати навичками політичної культури, застосувати політичні знання в своїй професійній та громадській діяльності	Семінари, самостійна робота	Дебати, презентація самостійного дослідження	10
Комунікація:				
3.1	Використовувати знання іноземних мов для аналізу іншомовного масиву професійних текстів, зокрема аудіо та відео матеріалів (електронних лекцій/курсів/диспутів/інтерв'ю тощо) для оволодіння актуальними знаннями, всебічного розуміння предмету дослідження	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, реферування з аналітичним коментарем	5

3.2	Демонструвати знання і мислення в дискусійному форматі, беручи участь у професійному обговоренні винесених тем на наукових семінарах, круглих столах, колоквіумах, дебатах тощо. Презентувати результати проведених досліджень будь-якої з тенденцій, що трансформують усталені уявлення/підходи/процеси та інститути в сучасних умовах	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження, есе	5
3.3	Оперувати інформаційними засобами, що сприяють у презентуванні результатів дослідження у систематизованому вигляді з використанням інфографіки тощо.	Семінари	Презентації	5
Автономність та відповідальність:				
4.1	Самостійно знаходити та критично осмислювати науково-публіцистичні тексти та інші інформаційні джерела з суспільно значимих питань	Самостійна робота	Усі види усних та письмових робіт	5
4.2	Самостійно виконувати усі види контрольних завдань, максимально уникаючи надмірного цитування, прихованих запозичень та інших видів фальсифікатів.	Семінари, самостійна робота	Колоквіуми, есе, контрольні роботи, презентації	5
4.3	Бути відповідальними у здійсненні наукових досліджень на всіх його етапах, від підбору джерел до винесення аналітичних суджень. Достовірність, всебічність та максимальна об'єктивованість дослідження мають визначати наукову сумлінність дослідника.	Семінари, самостійна робота	Усі види усних та письмових робіт	5

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання (необов'язково для вибіркових дисциплін)

Результати навчання дисципліни	1.1	1.2	2.1	4.1	4.2
Програмні результати навчання		+			
			+		
			+		

Структура курсу. Навчальна дисципліна «Історія зарубіжних політичних вчень» складається з 4 змістових частин (по 2 змістові частини на кожен семестр).

Перша частина курсу присвячена теоретико-методологічним засадам історії зарубіжних політичних вчень, політичній думці в Стародавньому Світі.

Друга частина курсу присвячена політичним вченням доби Середньовіччя, Відродження, Реформації та в період революцій XVII ст.

Третя частина курсу присвячена політичним вченням від доби Просвітництва до виникнення марксизму.

Четверта частина – політичним вченням від марксизму до другої половини XX ст.

8. Схема формування оцінки:

Контроль знань здійснюється за системою ECTS, яка передбачає дворівневе оцінювання засвоєного матеріалу, зокрема **оцінювання теоретичної підготовки** – результати навчання (знання 1.1 – 1.6), що складає 40% від загальної оцінки та **оцінювання практичної підготовки** – результати навчання (вміння 2.1-2.6); (комунікація 3.1-3.3); (автономність та відповідальність 4.1-4.3), що складає 60% загальної оцінки.

Форми поточного контролю: оцінювання домашніх самостійних завдань; робіт, виконаних студентами під час практичних занять. Студент може отримати максимально 20 балів за усні відповіді, 5 балів за доповнення та вдалі запитання на практичних заняттях, 5 балів за конспект першоджерел; 5 балів за виконання практичних завдань. 10 балів за контрольну роботу в кожній зі змістових частин. Додатково можна отримати 10 балів за виконання спеціальних завдань (реконструкції, відродження і т.п.). За невиконання основних видів роботи віднімається 3 бали за кожен.

Модульний контроль: 4 письмові контрольні роботи (по 2 роботи на кожен семестр).

За результатами кожного семестру студент отримує підсумкову оцінку за 100-бальною системою, яка розраховується як середньозважене оцінок за кожен з двох модулів у семестрі та оцінки за іспит за наступною формулою.

I семестр				
	<i>Змістова частина 1 (ЗЧ₁)</i>	<i>Змістова частина 2 (ЗЧ₂)</i>	<i>ПКР/Залік</i>	<i>Разом (підсумкова оцінка)</i>
Вагові коефіцієнти (%)	40% k ₁ =0,4	40% k ₂ =0,4	20% k _{зал} =0,2	100%
Максимальна оцінка в балах	100	100	100	100
Оцінка (бали)	40	40	20	100

Розрахунок підсумкової оцінки за перший семестр (зваженої):

$$ПО = ЗЧ_1 \times k_1 + ЗЧ_2 + КПП \times k_{зал}$$

Де, ПО – підсумкова оцінка з навчальної дисципліни;

k – коефіцієнт важливості змістовного модуля, який рівний відсоткам від вартості сумарної 100% оцінки. У даному випадку k₁k₂ дорівнюють 40% від підсумкової оцінки. При підрахунку у формулі використовуємо як коефіцієнт 0,4%. К_{зал} дорівнює 20% від підсумкової оцінки. При підрахунку у формулі використовуємо як коефіцієнт 0,2.

x – знак помножено.

II семестр				
	<i>Змістова частина 3 (ЗЧ₃)</i>	<i>Змістова частина 4 (ЗЧ₄)</i>	<i>Іспит</i>	<i>Разом (підсумкова оцінка)</i>
Вагові	30%	30%	40%	100%

коефіцієнти (%)	$k_3=0,3$	$k_4=0,3$	$k_{icп2}=0,4$	
Максимальна оцінка в балах	100	100	100	100
Оцінка (бали)	30	30	40	100

Розрахунок підсумкової оцінки за другий семестр (зваженої):

$$ПО = ЗЧ_3 \times k_3 + ЗЧ_4 + КПМ \times k_{icп2}$$

Де, ПО – підсумкова оцінка з навчальної дисципліни;

k – коефіцієнт важливості змістовного модуля, який рівний відсоткам від вартості сумарної 100% оцінки. У даному випадку k_3, k_4 дорівнюють 30% від підсумкової оцінки. При підрахунку у формулі використовуємо як коефіцієнт 0,3%. $k_{icп2}$ дорівнює 40% від підсумкової оцінки. При підрахунку у формулі використовуємо як коефіцієнт 0,4.

x – знак помножено.

Шкала відповідності:

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59
Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

Мінімальна кількість балів для допуску до комплексного підсумкового модуля 40 балів за два змістовних модуля (без перемноження на коефіцієнт важливості змістовного модуля - k) або 10 за два змістовних модуля при перемноженні на коефіцієнт важливості змістовного модуля - k .

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ, ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ І САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

I СЕМЕСТР

№ п/п	Назва теми	Кількість годин		
		Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
ЗМІСТОВА ЧАСТИНА 1. «Політична думка в Стародавньому Світі»				
1	Теоретико-методологічні засади історії зарубіжних політичних вчень	5	2	12
2	Політичні ідеї в Стародавньому Сході	6	4	12
3	Політичні вчення античної доби	6	6	12
<i>Письмова контрольна робота 1</i>		2		2
ЗМІСТОВА ЧАСТИНА 2. «Політичні вчення доби Середньовіччя, Відродження, Реформації та в період революцій XVII ст.»				
4	Соціально-політичні вчення раннього християнства та доби Середньовіччя	7	4	12
5	Політичні вчення доби Відродження та Реформації	7	6	12
6	Політичні вчення країн західної Європи в період революцій XVII ст.	7	6	12
<i>Письмова контрольна робота 2</i>		2		2
ВСЬОГО		42	28	80

Загальний обсяг **300 год.**, в тому числі: **I семестр – 150 год.**,

Лекцій – **42 год.**

Практичні – **28 год.**

Самостійна робота – **80 год.**

II СЕМЕСТР

№ п/п	Назва теми	Кількість годин		
		Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
ЗМІСТОВА ЧАСТИНА 3. «Політичні вчення від доби Просвітництва до виникнення марксизму»				
7	Політичні вчення доби Просвітництва	8	8	12
8	Політичні ідеї Доби Великої Французької революції	6	4	12
9	Політичні вчення представників критично-утопічного і «революційного» соціалізму XIX ст.	2	2	12
Письмова контрольна робота 3		2		4
ЗМІСТОВА ЧАСТИНА 4. «Політичні вчення від марксизму до другої половини XX ст.»				
10	Марксизм – новий напрямок політичної думки XIX ст.	8	4	12
11	Суспільно-політична думка Західної Європи в другій половині XIX – початку XX століття	8	6	12
12	Західна політологія в XX ст.	6	4	12
Письмова контрольна робота 4		2		4
ВСЬОГО		42	28	80

Загальний обсяг **300 год.**, в тому числі: **II семестр – 150 год.**,

Лекцій – **42 год.**

Практичні – **28 год.**

Самостійна робота – **80 год.**

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна:

1. Андрусяк Т. Історія політичних і правових вчень / Т. Андрусяк. - Л. : Видав, центр ЛНУ ім. І. Франка, 2001.
2. Бланкі О. Избранные произведения. - М., 1952.
3. Волгин В.П. Очерки истории социалистических идей первая половина XIX в. - М., 1976.
4. Захарченко М. В. Історія соціології (від античності до початку XX ст.)/ М. В. Захарченко, О. І. Погорілий. - К., 1993.
5. Изложение учения Сен-Симона. - М., 1947.- Лекции 1-8.
6. История политических и правовых учений / под ред О. Лейста - М, 1999.
7. Історія української культури : в 5 т. - К. : Наук, думка, 2001-2005.
8. Кабе Е. Путешествие в Икарию. - М., 1958.
9. Кирилук Ф.М. Політологія Нової доби. - К.: Видавничий центр „Академія”, 2003 - С.141-174.

10. Кирилук Ф.М., Ковш А.Г. Западно-европейские социально-политические учения XIXв.-К., 1991.
11. Оуэн Р. Избранные сочинения. - Т.1-2. - М.-Л., 1950.
12. Плеханов Г.В. Утопический социализм XIX в. Избр. филос. произв.: В 5 т. - М., 1957. Т.3.
13. Реале Дж. Западная философия от истоков до наших дней / Дж. Реале, Д. Антисери. - СПб., 1996. — Т. 1-3.
14. Себайн Дж. Історія політичної думки / Дж. Себайн. Т. Л. Торсон. - К., 1997.
15. Сен-Симон. Избранные произведения. - Т.1-2. - М.-Л., 1948.
16. Слющинський Б. В. Історія суспільно-політичної думки : курс лекцій : навч. посіб. / Б.В. Слющинський. - К. : Від-во Європ. ун-ту. 2005.
17. Торчинов Е. А. Пути философии Востока и Запада: познание запредельного / Е.А.Торчинов. - СПб, 2007.
18. Фурье Ш. Избранные сочинения. В 4-х т. - Т.3.С. 21-112.
19. Чанышев А. А. История политических учений. Классическая западная традиция (античность - первая четверть XIX в.) / А. А. Чанышев. — М., 2001.
20. Чичерин Б. История политических учений : в 3 т. / Б. Чичерин. - М., 1993.
21. Ярошовец В. І. Історія філософії / В. І. Ярошовець. - К. : ПАРАЛАН, 2002.

Додаткова:

1. 1994.
2. Histoire de idées politiques. - Paris. : Armand Colin, 2004.
3. Агаев С. Движение и цель. (О формуле Бернштайна и не только о ней) // Политические исследования.— 1991.— № 2.
4. Агаев С. Движение и цель. (О формуле Бернштайна и не только о ней) // Политические исследования.— 1991.— № 2.
5. Актуальные проблемы современной зарубежной политической науки, — Вып. I-IV, — М, 1990-1991.
6. Александров Г. Ф. История социологических учений Древний Восток / Г.Ф.Александров. - М., 1959.
7. Американская политическая наука и ее создатели. - М., 1992.
8. Американская модель: с будущим в конфликте. - М., 1984.
9. Арон Р. Мир і війна між націями. - К.: Юніверс, 2000. - 686 с.
10. Асмус В. Ф. Платон / В. Ф. Асмус. - М., 1975.
11. Бейтам И. Введение в оснншпия нраве тясхиос-ти и .аконодательства // Антология мировой философии. Т 3. — М., 1871.
12. Белл Д. Мятееж против современности // Социологические исследования. - 1989. - № 5.
13. Бернштайн Э. Возможен ли научный социализм // Политические исследования.— 1991.— № 2.
14. Бернштайн Э. Маркс пол седлом // Новое время. — 1991 — № 29.
15. Бернштейн Э. Воспоминания. - К.: „Основні цінності“, 2005. - 328 с.
16. Бернштейн Э. Проблемы социализма и задачи социал-демократии. - М.. 1901.
17. Бернштейн Э. Условия возможностей социализма и задачи социал - демократии. - СПб.: 1899. - 78 с.
18. Бжезинский З. Третья американская революция // Новое время. - 1991. - № 1.
19. Бжезинський З. Світова шахівниця // ППК. - 2000. - № 3-7.
20. Бонгард-Левин Г.М. Мудрецы и философы древней Индии. - М.; Наука. 1975.
21. Боргош Ю. Фома Аквинский. -М., 1975.
22. Брешон Н. Картинки из жизни XVIII. – М., 1913.
23. Буанаротти Ф. Заговор во имя равенства, именуемый заговором Бабефа. – Т. 1. – М., 1963.

24. Буддизм словарь - М . 1992.
25. Василиев Л.С. История религий Востока. - М. 1968.
26. Вебер М. Избранное. Образ общества. - М. Юрист, 1994. - 702 с. (Ликикультуры).
27. Вебер М. Конфуцианство и пуританизм // Личность. Культура Общество. - М., 2009.
28. Вебер М. Политика как призвание и профессия // Избр. произведения - М,1990.
29. Вебер М. Протестантская этика и дух капитализма / М. Вебер. Избранные произведения. - М . 1990. - Гл. I.
30. Вебер М. Социализм. Речь для общей информации австрийских офицеров в Вене (1918 г.)— Вестник Московского университета. Серия 12. Социально-политические исследования 1991, № 2.
31. Вебер М. Соціологія. Загальноісторичні аналізи. Політика. К., 1998.
32. Веденева В.Т. Алгоритмы надежды и самообман // Полис. — 1991. - № 5.
33. Вернан Ж.-П. Происхождение древнегреческой мысли / Ж.-П. Вернан. - М.. 1988.
34. Вико Джамбатисто. Основания новой науки об общей природе наций. - М.-К.,
35. Вятр Е. Социология политических отношений. - М., 1979.
36. Галаганов С. Г., Фролова М.А. Современная западная политическая теория (на примере англо-американской и французской политических школ). — М., 1993.
37. Галанза П. Н. Учения Иммануила Канта о государстве и праве. - М.: Госгориздат, 1960.-51 с.
38. Галкин А.А. Консерватизм в прошлом и настоящем: О социальных корнях консервативной волны /А.А.Галкин, П.Ю.Рахмшир. – М., 1987.
39. Гарбузов В.Н. Консерватизм: понятие и типология (историографический образ) // Полис, 1995. - № 4.
40. Гегель Г. В. Ф. Основы философии права.- К.: Юніверс, 2000.-329 с.
41. Гегель Г. В. Ф. Политические произведения.- М.: Наука, 1978.- 438 с.
42. Гегель Г. Философия истории. - Соч. - М.-Л., 1935. - Т.8.
43. Гладкий В. Д. Древний мир: ен циклоп.словарь. М.: Центрполиграф, 1998. -Т. 1. - 510 с;Т.2. - 478 с.
44. Гобри И. Лютер / И. Гобри. - М., 2000.
45. Годвин Уильям. О собственности. – М., 1958.
46. Голубуцкий О. Консерватизм – ідеологія порядку, стабільності і добробуту /О.Голубуцкий, В.Кулик. – К., 1995.
47. Горфункель А. Х. Томмедо Кампанелла /АХ Горфункель. – М., 1969.
48. Гране М Китайская мысль от Конфуция и Лаоцзы. - М., 2008. – 526с.
49. Грановский Т.Н. Лекции по истории средневековья. - М., 1987.
50. Гринишин Д. М, Корнилов Д. М. Иммануил Кант. - Л: ЛГУ, 1984. -149 с. Джефферсон Томас. Тексты // Американские просветители. Избранные произведения. - Т.2. - М., 1969.
51. Гудков Л., Левада Ю., Левинсон А., Сапов А. Рационально-легальная бюрократия в трактовке Макса Вебера.— Мировая экономика и международные отношения.— 1989.— № 7.
52. Гуревич А.Я. Средневековый мир: культура безмолствующего большинства. - М., 1990.
53. Даль Р. Враждебно ли равенство свободе? Аргументация Токвиля // Введение в экономическую демократию.— М., 1991.
54. Дезами Т. Кодекс общности. - М., 1956.
55. Древнеиндийская философия. Начальный период.– М.: Мысль, 1971.- 271 с.
56. Древнекитайская философия : собр. текстов : а 2т. – М., 1972.- Т 1-2.
57. Дюверже М. Политические институты и конституционное право // Антология мировой политической мысли. В 5-ти томах. - М.,1997. - Т. 2.
58. Дюверже М. Политические партии. М., Из-во “ Академический проект”, 2000.
59. Елыманов А.Ф. Социальные стоки восточноевропейских революций // Полис. - 1991. -

№ 3.

60. Ерасов Б.С. Культура, религия и цивилизация на Востока Очерки общей истории. – М., 1990.
61. Жан Боден – основоположник концепции государственного суверенитета. - М., 1990.
62. Желудков А. А. Гуго Гроций и его трактат «О праве войны и мира» /А.А. Желудков //Гуго Гроций. О праве войны и мира. - М., 1994. - С. 6-38.
63. Заиченко Г.А. Джон Локк. – М.: Мысль, 1973. – 207 с.
64. Зарубежная политическая наука: история и современность. Вып. 3. — М., 1990.
65. Заславский Д. Лассаль. - Л.: 11рибш, 1925. - 205 с.
66. Застенкер Н.Е. Развитие социалистической мысли в период французской буржуазной революции конца XVIII в. // В кн.: Очерки истории социалистической мысли. – М., 1985.
67. Зубов В.П. Аристотель: Человек. Наука. Судьба наследие. /В.П.Зубов. – М.: Эдиториал УРСС, 2009.
68. Иркин Ю.В. Политическая мудрость древнего Востока взгляд с XXI века на политические идеи Древнего Египта. Вавилона, Индии и Китая //Вестник Российского ун-та дружбы народов. - Сод «Политология». - 2000. - №2. - С. 5-20.
69. Исаев С. А. Алексис Токвиль и Америка его времени.— СПб., 1993.
70. Ислам: энциклоп. словарь. – М., 1991.
71. История политических и правовых учений Средние века и Возрождение. - М. 1986.
72. История философии: Запад - Россия - Восток : Кн. 2: Философия XV-XIX вв. – М., 1966.
73. Історія філософії / за ред. проф. В. І. Ярошовця. - К.: Парапан, 2002.
74. Історія філософії / за ред. проф. В.І. Ярошовця. - К.: ПАРАПАН, 2002.
75. Казарин А.И. Г. Гроций как политический мыслитель / А.И. Казарин // Вестник истории мировой культуры. - 1958. - № 6.
76. Камю А. Бунтующий человек. - М., 1990.
77. Канарш Г.Ю. Этические основания политики в современном аристотелизме / Г.Ю.Канарш // Знание. Понимание. Умение. – М., 2005.
78. Кант И. Идея всеобщей истории во всемирно-гражданском плане. - Соч. в 6-ти т.-М., 1966.-Т.6.
79. Кант И. К вечному миру. — М.: Московский рабочий, 1989. — 437 с.
80. Кант И. К вечному миру. - Соч. в 6-ти т. - М., 1966. - Т.6.
81. Кант И. Метафизические начала учения о праве // Кант И. Сочинения в 6 Т.4., ч.2.-М., 1965.
82. Каутский К. Бернштейн и материалистическое понимание истории. Исторический материализм. - СПб., 1909.
83. Каутский К. Демократия и социализм. - М.: Знания, 1991. - 64 с.
84. Каутский К. К критике теории и практики марксизма. - М.: Эдиториал УРСС, 2003.- 297 с.
85. Каутский К. Предшественники новейшего социализма. - М., 1919. - Т.1-2.
86. Каутский К. Путь к власти. - М.: Госполитиздат, 1959. - 151 с.
87. Каутский К. Социализм без диктатуры // Новое время.— 1990.— №28.
88. Каутский К. Терроризм и коммунизм. - Берлин, 1919.
89. Кирилюк Ф. М. Історія політології / Ф.М Кирилюк. - К.: Знання України, 2002.
90. Кирилюк Ф. Історія політології / Ф. Кирилюк. - К.: Знання України, 2002.
91. Кирилюк Ф. М. Історія політології / Ф. М. Кирилюк. - К. : Знання України, 2002.
92. Кирилюк Ф.М. Політологія Нової доби. – К., 2003.
93. Класики політичної думки (від Платона до Макса Вебера). - К.: Тандем, 2002.
94. Классен В. Фердинанд Лассаль.-Перусалим, „Блюзнд Уайт", 1988-200 с.
95. Классический французский либерализм. – М., 2000.
96. Кокошин А.А., Зубок В.М. Современная социология и политология в США: наблюдения и размышления // США: Экономика, политика, идеология. — 1991. - № 1.

97. Консерватизм как течение общественной мысли и фактор общественного развития (материалы «круглого стола») // Полис, 1995. - № 7.
98. Конт О. Дух позитивной философии // Антология мировой философии. Т.3. -М., 1971.
99. Конфуций. Суждения и беседы / пер. с кит. П. С. Полова. - СПб Азбука-классикс, 2008.
100. Кучеренко Г.С. Сенсимонизм в общественной мысли XIX в. - М., 1975.
101. Лабулэ Э. Политические идеи Бенжамена Констана . - М., 1905.
102. Лапицкий М. И. К свободной демократии или демократической тирании. Разговаривая с Токвилем // Полис.— 1992.— № 5-6.
103. Лассаль Ф. Дневник. - СПб.: Изд. Б. Н. Звонарева, 1901. -264 с.
104. Лассаль Ф. Сочинения. - СПб., 1906. - Т.1-3.
105. Лебедева Т. П. Два подхода к ревизии классической теории демократии: Мэдисон и Токвиль // Вестник Московского университета.— Сер. 12, Соц.-пол. исслед.— 1992.— № 3.
106. Лосев А. Ф Эстетике Возрождения / А.Ф. Лосев - М., 1982.
107. Лукьянов А.Е. Лао-Цзы и Конфуций. - М.:Восточ. лит., 2000.
108. Лупацкий В.С. Теория элит Вильфредо Парето // Философская и социологическая мысль.— 1992.— № 11 .
109. Львов С. Л. Гражданин Города Солнца, повесть о Томмазо Кампанелла / С.Л.Львов. - М.: Политиздат, 1981. -438 с.
110. Люблинская А. Д. Государство эпохи Возрождения в Западной Европе //Типология и периодизация культуры Возрождения / А.Д. Люблинская. - М., 1978.
111. МаблиГабриель. Избранные произведения. - М.-Л., 1950.
112. Малашенко И.Е. Данте и Фома Аквинский: два подхода к решению вопроса о соотношении светской и духовной власти // Весн. Моск, ун-та. Серия 7. Философия, 1980. - №4.
113. Малашенко И.Е. МарсилийПадуанский и Данте: преемственность философского обоснования независимости светской власти // Человек, общество, познание. Историко-философские очерки. - М., 1981.
114. Малашенко И.Е. Социально-философская концепция Данте и его полемика с Августином // История зарубежной философии и современность. – М., 1980.
115. Мальтус Томас. Опытзакона о народонаселении. - М., 1985.
116. Маркс К.Энгельс Ф. Немецкая идеология. - Там же. - Т.3.
117. Маркс К.Экономическо-философские рукописи 1844 г. // Сочинения. - 2-е изд. - Т.42.
118. Маркс К. Гражданская война во Франции. - Там же. - Т.17.
119. Маркс К. Классовая борьба во Франции. - Там же. - Т.7.
120. Маркс К. Критика Готской программы. - Там же. - Т.19.
121. Маркс К. Наемный труд и капитал. - М.: Прогресс, 1975.- 55 с.
122. Маркс К. Учредительный Манифест Международного Товарищества Рабочих // Сочинения. - 2-е изд. - Т.16.
123. Маркс К., Энгельс Ф. Манифест Коммунистической партии.- М : Прогресс, 1972.-78 с.
124. Маркс К., Энгельс Ф. Немецкая идеология.- М: Политиздат, 1988.- 574 с.
125. Маркс К., Энгельс Ф. Нищета философии. - Там же. -Т.4.
126. Маркс К., Энгельс Ф. О диктатуре пролетариата.- М. .Политиздат. 1983.- 382 с.
127. Маркс К., Энгельс Ф. О колониализме. - М.: Прогресс, 1971 .-303
128. Маркс К., Энгельс Ф. О коммунистической общественной формации. - М.; Политиздат- Т. L- 1987.-479 с, Т. II.-1988.-560 с.
129. Маркс К., Энгельс Ф. О социалистической революции. - М.: Прогресс. 1983.- 427 с.
130. Маркс К.. Энгельс Ф. Святое семейство. - Там же. - Т-2.

131. Материалисты Древней Греции : Собрание текстов Гераклита, Демокрита и Эпикура. - М., 1955.
132. Мелье Жан. Завещание. - М., 1954.
133. Меровский Б.В. Томас Гоббс. – М.: Мысль, 1975. – 208 с.
134. Миграции А.М. Плебисцитарная теория демократии Макса Вебера и современный политический процесс // Вопросы философии.— 1989.— № 6
135. Михельс Р Социологическая политическая партии в условиях демократии // Политология: хрестоматия / Сост. Проф. М.А. Василик, доц. М.С. Вершинин. – М.: Гардарики, 1999. – 544 с.
136. Михельс Р. Социология политической партии в условиях демократии. Главы из книги.— Диалог, 1990, № 3 («Необходимость организации»); № 5 («Отношение вождей к массам на практике»); №9 («Бонапартистская идеология»); №11 («Анализ социалистических вождей буржуазного происхождения»); № 15 («Саморазложение буржуазии и классовая борьба»); №18 («Рабочие вожди пролетарского происхождения»).
137. Монтескье Ш. Избранные произведения.- М: Госполитиздат, 1955.- 800 с.
Монтескье Ш. О духе законов. - М.: Мысль, 1999.- 672 с.
138. Монтескье Ш. Персидские письма. -М.: Мысль, 1988.-302 с.
139. Монтескье Шарль. Избранные произведения. - М., 1965.
140. Морелли. Кодекс природы. - М.-Л., 1956.
141. Моска Г. Правящий класс // Социологические исследования. - 1994. –№10, 12.
142. Моска Г. Элементы политической науки. // Социс. - 1995. - № 4,5,8.
143. Наумов Е.П. Сословные монархии средневековой Европы и политические концепции Данте // Дантовские чтения. - М., 1979.
144. Ожиганов З.Н. Политическая теория Макса Вебера. Рига: Зинатиз, 1986.
145. Осинский М. Н. Томас Мор: утопический коммунизм, гуманизм, реформация / М.Н.Осинский. – М.: Наука, 1978. - 326 с.
146. Осипова Е.В. Социологическая система Вильфредо Парето // История буржуазной социологии XIX — начала XX в.— М., 1979.
147. Осипова Е.В. Социология политической культуры Великобритании // Социологические исследования. — 1992. - № 4.
148. Очерки исламской цивилизации. - М., 1991.
149. Патрушев А.И. Расколдованный мир Макса Вебера.— М., Изд-во Моек, ун-та, 1992.
150. Пейн Томас. Избранные сочинения. - М., 1969.
151. Печатное В. О. Гамильтон и Джефферсон. — М., 1984.
152. Письма // Сочинения итальянских гуманистов эпохи Возрождения. - М., 1985.
153. Плеханов Г.В. О материалистическом понимании истории. Филос.произвед., в 5-ти томах. - М., 1956. - Т.2.
154. Ракитская И. В. Политическая мысль итальянского возрождения. – М., 1986.
155. Реале Дж., Антисери Д. Западная философия от истоков до наших дней. - I. Античность. - Спб., 1994.
156. Реале Дж., Антисери Д. Западная философия от истоков до наших дней. - Т.2. Средневековье. - М., 1994. С. 144-147.
157. Ривс Р. Путешествие по Америке вместе с Токвилем в поисках демократии // США: экономика, политика, идеология.— 1989.— № 10 — 12; 1990,—№ 1.
158. Робеспьер М. революционная законность и правосудие. – М., 1959.
159. Розанов Л. Роберт Даль: политика и конфликты. // Конфликты и консенсус. - 1992.-№3.-С. 131-139.
160. Руссо Ж. Ж. Об общественном договоре. -М : Канон-пресс, 1998. - 416 с.
161. Руссо Ж. Ж. Трактат о ты. - М.: Наука, 1969. - 703 с.
162. Руссо Ж.Ж. Избранные произведения. – М.: Госполитиздат, 1961. – Т 1. – 851

- с.; Т.2. – 786 с.; Т. 3. – 727 с.
163. Руссо Жан-Жак. Про суспільну угоду або Принципи політичного прана Інститут філософії НА П України, Вінницький державний технічний університет / О. Хома. - К.: Port -Royal, 2001. - 348 с.
 164. Салмин А. М. Идейное наследие А. де Токвиля и современная политическая традиция Запада.— М., 1983.
 165. Самсонова Т. Н. Концепция «правлящего класса» Г. Моски.— Социс, 1994, №10.
 166. Сапов В В. Личность и творчество Николо Макиавелли в оценке русских мыслителей / В.В. Сапов - СПб.: РХГИ, 2002. - 694 с.
 167. Сарторі Дж. Порівняльна конституційна інженерія. Дослідження структур, мотивів і результатів. - К., 2001.
 168. Севастьянов Г. Н., Уткин А. И. Томас Джефферсон. - М., 1976.
 169. Семенов В.Г. Формування ідеї громадянського суспільства та правової держави в західноєвропейській філософії XVII—XVIII століть / В. Г. Семенов, Ф. П. Шульженко. - К., 1995.
 170. Сенека Л. Моральні листи до Луція. -К.: Основи, 1999. - 603 с.
 171. Смит Адам. Исследования о природе и причинах богатства народов. – М., 1962.
 172. Соколов В. В. Европейская философия XV-XVII вв. / В. В. Соколов. - М., 1984. - С. 354-358.
 173. Соколов В. В. Спиноза / В. В. Соколов. - М., 1977.
 174. Сократ, Платон, Аристотель, Сенека, Бруно. Биографические очерки. - СПб.: ЛИО Редактор, 1995. - 267 с.
 175. Соловьев Э.Ю. Теория „общественного договора” и кантовское моральное обоснование права // Философия Канта и современность / Под общей редакцией Т.И.Ойзермана. - М., 1974, с. 186-191.
 176. Срединская Н.Б. Трактат Фомы Аквинского «О правлении государей» // Политические структуры эпохи феодализма в Западной Европе (VI-XVII вв.).- Л., 1990. - С. 217-223.
 177. Сучасна західна політологія. Короткий нарис історії й теорії: Конспект лекції / Упорядн. А.В. Місуно, В.В. Братаніч. - К., 1991.
 178. Танчер В. В., Ручка А. А. Система социологии Вильфредо Парето // Философская и социологическая мысль, 1992.
 179. Токвіль А. Про демократію в Америці. - К., 1999.
 180. Утопический социализм: хрестоматия. - М.: Политиздат, 1982. - 512 с.
 181. Утченко С.Л. Политические учения Древнего Рима. - М., 1977.
 182. Утченко С.Л. Цицерон и его время. - М., 1972.
 183. Фавр Н. Политическая наука во Франции // Полис. — 1996. — № 6.
 184. Федосеев А.А. Современная американская буржуазная политология: истоки, традиции, новации. - Л., 1989.
 185. Федосова М. М. Классическая политическая философия / М. М. Федосова. - М., 2001.
 186. Философия эпохи ранних буржуазных революций. - М., 1983.
 187. Философия эпохи ранних буржуазных революций. - М., 1983.
 188. Фичио Марселио. Комментарий на «Пир» Платона. О любви / Марселио Фичио // Эстетика Ренессанса. – М., 1981. - Т. 1.
 189. Форстер И. Избранные произведения. – М., 1960.
 190. Хазанович Р.Н. Современные американские концепции идеологии. - Харьков, 1991.
 191. Хайек Ф.А. Дорога к рабству // Новый мир. - 1991. - № 7, 8.
 192. Хантингтон С. Столкновение цивилизаций // Политические исследования. — 1994. - №1. - С. 33-48.

193. Хосе Ортега-і-Гасет. Вибрані твори. - К., 1994.
194. Хрестоматия по истории Древнего Востока / под ред. В.В. Струве и Д. Т.Редера. - М. , 1963.
195. Хрестоматия по истории Древнего Мира / под ред.В.В.Струве. - М., 1959. -Т. 1.
196. Хрестоматия по истории средних веков, (под ред. П.С. Грацианского и С.Д.Сказкина). - М., 1953. - Т.1.
197. Чанышев А.А. История политических учений. Классическая западная традиция (античность – первая четверть XIX века). – М., 2001.
198. ЧанышевА.А. История политических учений. Классическая западная традиция (античность — первая четверть XIX в.) – М., 2001.
199. Штекли А.З. «Город Солнца»: утопия и наука. – М.: наука, 1978. – 361 с.
200. Штекли А.З. Кампанелла. – М.: Молодая гвардия, 1959. – 444 с.
201. Энгельс Ф. Анти-Дюринг. - Там же. - Т.20.
202. Энгельс Ф. Происхождение семьи, частной собственности и государства. – Там же. - Т.21.
203. Энгельс Ф. Успехи движения за социальное преобразование на континенте Сочинения.- 2-е изд. - Т.1.